

Examenul de bacalaureat 2013
Proba E - b)
Limba și literatura maghiară maternă

VARIANTA 9

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Olvassa el figyelmesen a következő költeményt, majd értelmezze körülbelül két oldalnyi összefüggő szövegben a megadott szempontok alapján!

Radnóti Miklós: Virágének

Fölötted egy almafa ága,
szirmok hullnak a szádra,
s külön egy-egy késve pereg le,
ráhull a hajadra, szemedre.

Nézem egész nap a szádat,
szemedre hajolnak az ágak,
fényén futkos a fény,
csókra tűnő tünemény.

Tűnik, lehunyod szemedet,
árny játszik a pilla felett,
játszik a gyenge szirommal,
s hull már a sötét valahonnan.

Hull a sötét, de ne félj,
megszólal a néma, ezüst éj;
kivirágzik az égi fa ága,
hold bámul a béna világra.

Nagyvárad, Csapatkórház
1942. augusztus 25.

a. a cím és szöveg kapcsolata	5 pont
b. a versbeszéd sajátosságai	5 pont
c. a vers hangulata	5 pont
d. a poétikai eszközök jelentésképző szerepe	5 pont

A költemény értelmezésének megfogalmazási módja külön elbírálásban részesül, melynek szempontjai a logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyesírás, helyes fogalom- és nyelvhasználat. **10 pont**

Megjegyzés: A szövegalkotásban a szempontok sorrendjének a betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Olvassa el a következő szöveget, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

„Irodalmi bulvár“ – szokták mondani a történeteimről. Amennyiben a rövid, gyorsan elolvasható, szórakoztató életmeséket bulvárnak tekintjük, akkor vállalom a jelzőt. A Facebook kétségtelenül nem lábjegyzetelt szakcikk és monográfiák közege. Már nem vagyok filológus, egyetlen általam elbeszélte történetet sem én írtam meg elsőként. Ezekért a kis írásokért azokat a valódi irodalomtörténészeket illeti a köszönet, akik elsőként feltárták egy-egy szerző életét, akik hónapokat töltöttek könyvtárakban és levéltárakban, s aztán publikálták kutatásaik eredményét. Én csak figyelmesen elolvastam az ő írásaikat, és kiemeltem belőle azokat a részeket, amelyeket érdekesnek találtam. Az övék komoly munka, az enyém csak könnyű műfaj. (...) ha van a szórakoztatáson kívül céloom, akkor az az, hogy fedezzük fel újra és újra a történetekben szereplő szerzők műveit. A legnagyobb elismerést attól a székelyudvarhelyi könyvtárostól kaptam, aki megírta, hogy mérhető a bejegyzéseim hatása, mert másnap a hozzájuk betérők elkezdik keresni az adott szerző műveit. A Facebookon született bejegyzéseket ezért is egészítettem ki a történethez kapcsolódó művek vagy levelek részleteivel. A folytatást már a könyvespolcon találja meg az olvasó.

(Nyáry Krisztián: *Így szerettek ők. Magyar irodalmi szerelmeskönyv*)

a. Mi a szöveg kommunikációs funkciója? Válaszát indokolja!	5 pont
b. Mi a különbség az írói életrajz és az internetes komment között?	5 pont
c. Milyen céljai voltak a szöveg szerzőjének a történetek közzétételével?	5 pont
d. Fejtse ki 10-15 mondatban a közösségi oldalakon történő információmegosztással kapcsolatos véleményét!	10 pont

Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvhelyesség, helyesírás **5 pont**

Megjegyzés: A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Írjon értekezést körülbelül két oldal terjedelemben a következő címmel: A 20. századi dráma sajátosságai (pl. Örkény István: *Tóték*, Sütő András: *Egy lócsiszár virágvasárnapja*, Csillag a máglyán, Káin és Ábel, Székely János: *Caligula helytartója* – vagy más olvasott 20. századi dráma)!

Értekezését egyetlen irodalmi alkotás alapján írja meg, figyelembe véve a következő szempontokat:

a. a 20. századi dráma sajátosságai (pl. a drámai cselekmény, a konfliktus, a hős, a drámai beszéd átértelmeződése)	5 pont
b. a választott alkotás műfaji sajátosságai (pl. tragédia, tragikomédia, groteszk dráma, abszurd dráma, történelmi parabola)	5 pont
c. a drámai szituáció átértelmeződése (pl. abszurd és groteszk jelenetek, eszmék/elvek összecsapása)	5 pont
d. a cselekmény és a szereplők sorsának példázatosága (pl. egyén és hatalom viszonya, hatalom és szabadság, eszmék konfliktusa)	5 pont

Az értekezés megfogalmazási módja külön elbírálásban részesül, melynek szempontjai a logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalom- és nyelvhasználat, helyesírás, valamint az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása. **10 pont**

Megjegyzés: A szövegalkotásban nem kell figyelembe venni a szempontok sorrendjét. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.

Examenul de bacalaureat 2013

Proba E - b)

Limba și literatura maghiară maternă

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

VARIANTA 9

- Se punctează oricare modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă fracțiuni de punct, dar se pot acorda punctaje intermediare pentru rezolvări parțiale, în limitele punctajului indicat în barem.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la 10 a punctajului total acordat pentru lucrare.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

a. a cím és a szöveg kapcsolata

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

Lehetséges válasz: a címszó műfajt jelöl, és szerelmi tárgyú verset ígér. A virágének a szerelmi dal egyik, a régi magyar lírából ismert változata. Radnóti verse csak részben teljesíti a cím keltette olvasói elvárását. A kezdő kép szerelmi idillt örökít meg, de a vers második felében a szerelem nyújtotta harmónia élménye mellett a külvilág fenyegetéséből fakadó szorongásról vall a vers beszélője.

b. a versbeszéd sajátosságai

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

Lehetséges válasz: a versbeszéd személyes, vallomásos jellegű, a műfaji követelményekhez igazodik. A lírai én egyes szám első személyben szólal meg (én-beszéd), a kedveshez intézett vallomásban a szerelem élménye mellett a fenyegetettség érzése is hangot kap.

c. a vers hangulata

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

Lehetséges válasz: a költemény hangulata összetett: a vers első felében bensőséges, idillikus, ember és ember, ember és környezet harmonikus viszonyát tükrözi; a vers második felében a játékos, idillikus hangulat megtörik, a szemlélő képzeletében a lehajló ág, a hulló szírom képéhez a világra boruló és fenyegető sötétség képe társul.

d. a poétikai eszközök jelentésképző szerepe

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

Lehetséges válasz: az első rész bensőséges, idillikus hangulatát a verszene (az „f”, „h”, „sz” és a „t” alliterációja, a páros rím, a hangsúlyos és időmértékes ritmus egymásba játszása, a szóisméltésből adódó zeneiség), valamint a könnyedség, játékoság képzetét keltő megszemélyesítés („futkos a fény”) és metafora (a fény „tűnő tünemény”) eredményezi. A második részben a költői képek – megszemélyesítés (hull a sötét, megszólal a néma, ezüst éj, hold bámul, béna világ), szinesztézia (néma, ezüst éj) és metafora (égi fa ága) – a látványt látomássá alakítják, s félelmetes, kísérteties hangulatot teremtenek.

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 5 pont

Helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat *3 pont*, logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat *3 pont*, töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat *1 pont*.

Helyesírás, nyelvhelyesség 5 pont

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

Bármely, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

a. A szöveg kommunikációs funkciója, indoklás 5 pont

Lehetséges válasz: ismeretközlő funkció; egy könyv megszületésével kapcsolatos információk közlése; kijelentő mondatok

b. Életrajz és komment 5 pont

Lehetséges válasz: írói életrajz: kutatáson alapuló, a tudományosság igényével megírt szöveg. Internetes komment: rövid, könnyen olvasható, érdekességeket kiemelő, szubjektív hangvételű írás.

c. Célok 5 pont

Lehetséges válasz: szórakoztatás, a szerzői életművekre irányuló érdeklődés felkeltése.

d. Szövegalkotás

Az érvelő szövegtípus követelményeinek betartása (logikai összefüggések, ok-okozati rend, meggyőző érvek) **5 pont**

A témához való igazodás. **5 pont**

Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvhelyesség, helyesírás 5 pont

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

a. a 20. századi dráma sajátosságainak kiemelése 5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz *5 pont*, érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*, részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*, kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

Lehetséges válasz: A 20. századi dráma jellemzői: a drámai cselekményt létrehozó akciók jelentősége visszaszorul, a konfliktus lélektani vagy eszmei, a drámai beszéd a köznapi beszédhez közeledik, a közlés és a megértés zavaraira mutat rá, megnő a testbeszéd jelentősége, a szereplők hétköznapi emberek vagy allegorikus figurák stb.

b. a műfaji sajátosságok kiemelése 5 pont

Érvényes, a kor és a választott irodalmi alkotás ismeretén alapuló, kifejtett válasz *5 pont*, érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*, részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*, kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

Lehetséges válasz: a tragédia/tragikomédia/groteszk dráma/abszurd dráma/történelmi parabola műfaji sajátosságainak igazolása a választott műből vett példákkal.

A *tragédia* cselekményre épülő mű, a cselekmény zárt és befejezett, tárgya komoly és fenséges, egy emberi sorsot mutat be, melyet példaként állít a nézők/olvasók elé, a tragikus hős rokonszenves ember, aki küzd a végzettel/zsarnokkal szemben, de el kell buknia, meg kell lakolnia a sors által elkövetett vétkekért is, szerencsétlenségének oka nem a bűn vagy kicsapongás, hanem valamely súlyos tragikai vétség, a főhős születésénél, társadalmi helyzeténél fogva kiemelkedő, sorsa jóból rosszra fordul, értékpusztulás következik be, a mű nyelvezete emelkedett, a tragédia félelmet és szánalmat kelt, s ezzel valósítja meg a katarzist.

A *tragikomédia* kevert értékszerkezeten alapszik, a szereplők értéklátása, értéktudata tévesnek minősül a szerzői/nézői szempontból, amit a szereplők önfeláldozásként, tragikus értékvesztésként élnek meg, az kívülről kisszerűnek, nevetségesnek hat, rendszerint groteszk látásmód érvényesül benne.

A *groteszk dráma* a modern ember világtapasztalatát kifejező drá maváltozat, melyben a művészi hatást biztosító esztétikai minőség a groteszk (a fenséges és alantas társítása).

Az *abszurd dráma* a kommunikáció válságát viszi színre, nincs benne tragikus összeomlás, szívszorító a komikum, hiányzik a konfliktus, minden kérdéses, noha nem vetnek fel kérdéseket, nem vitatnak meg eszméket, eseményeket.

A *történelmi parabolában* történelmi távlatba helyezett erkölcsi kérdések megválaszolásán van a hangsúly. Példázatosság, etikai magatartásminták keresése és mélyebb gondolatosság jellemzi.

c. a drámai szituáció átértelmeződése **5 pont**

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz *5 pont*, érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*, részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*, kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

Lehetséges válasz: abszurd és/vagy groteszk jelenetek kiemelése; a drámai akció helyébe a meditatív fogalmiság, a nézetek szembesülése lép, eszmék/elvek összecsapásaira épül a konfliktus, a szereplők különböző értékrendek képviselői stb.

d. a cselekmény és a szereplők sorsának példázatossága **5 pont**

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz *5 pont*, érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*, részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*, kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

Lehetséges válasz: egyén és hatalom viszonya, hatalom és szabadság, kiszolgáltatottság, szolgálékűség, eszmék konfliktusa, a választás lehetősége vagy lehetetlensége, a döntés szükségessége stb.

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat **5 pont**

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, tartalmi és formai jegyek betartása *5 pont*, helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, két-három jellemző tárgyalása *3 pont*, logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat *3 pont*, töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, kísérlet értekező szöveg alkotására *1 pont*.

Helyesírás, nyelvhelyesség **5 pont**